

肖像

PORTRAITS

ESPE PONS

30/10—22/12 2024

VISITA GUIADA 24/11—12 H

MEMÒRIA DE L'INVISIBLE

Espe Pons (Barcelona, 1973) va ser artista en residència al Three Shadows Photography Art Centre de Beijing, a la Xina, l'agost del 2019, durant un mes, juntament amb Jordi Jové. D'aquella experiència neix el projecte 'Portraits' (2024) —aquesta exposició i un fotollibre— conformat per un conjunt d'imatges enigmàtiques que mostren diverses localitzacions de la ciutat com a substitutes de la figura humana. Les imatges frontals d'espais i superfícies impenetrables es caracteritzen per l'absència de l'ésser humà.

Paradoxalment, doncs, el projecte 'Portraits' no està format per retrats humans sinó per imatges d'indrets, de paisatges urbans, opacs i aparentment banals, on la forma humana està absent. Imatges de racons urbans de Beijing, patis interiors, on la centralitat de cortines, portes i finestres tancades, murs i tanques, impedeixen el pas i la visió de l'interior. Retrats, per tant, d'allò que no veiem, de l'invisible, de l'impenetrable. 'Portraits', afirma Espe Pons, és una reflexió sobre la societat de control en què vivim, un panòptic que funciona com a aparell d'observació i d'experimentació.

Certament, Espe Pons, amb una trajectòria com a artista visual consolidada, s'ha destacat per les imatges de paisatges desproveïts de figures humanes que conformen una poderosa evocació i recuperació de la memòria històrica, recuperació d'unes vides i uns cossos que la història sovint ha esborrat o ha fet desaparèixer. Així, a propòsit del projecte i fotollibre seminal i colpidor 'Sota la llum del mar' (2021), dedicat a recuperar la memòria del germà petit del seu avi, Tomàs Pons Albesa, afusellat pel franquisme, al Camp de la Bota de Barcelona, el 1941, la fotògrafa afirmava: «Dialogar amb el paisatge, escoltar el silenci, no hi ha dos llocs que diguin el mateix. Evocar l'absència i el buit dels llocs que va recórrer Tomàs per arribar a l'ànima d'allò que he fotografiat. Les imatges preserven una certa empremta de les persones que han habitat el paisatge, interroguen el present i m'apropen a la idea de memòria latent.»

Uns anys després, el projecte i fotollibre 'Tierra' (2023) és una extensa investigació visual i històrica al voltant de les fosses comunes de la Guerra Civil i la postguerra espanyola, excavades o per excavar en tot el territori espanyol a la recerca de la memòria de les víctimes dels crims i les execucions perpetrades per la violència i la repressió franquista. També es tracta d'una extraordinària investigació visual que, d'una manera subtil i poètica, ens mostra paisatges, fosses comunes i cementiris testimoni mut però ben eloqüent del silenci d'un temps d'oblit i misèria. Amb la seva obra, Espe Pons recupera la memòria històrica i la dignitat de moltes persones anònimes però també de persones amb nom i cognom que moriren per defensar la República i les llibertats individuals i col·lectives. Imatges i paisatges, en color, també sense cap presència humana, que ens parlen de la responsabilitat de l'artista, del combat de les imatges contra l'oblit, de la necessitat de revisar el passat per construir el futur.

Posteriorment, al seu projecte i fotollibre 'Flucht' (2023-2024), Espe Pons, en un memorable assaig fotogràfic, amb imatges subtils i molt evocadores en blanc i negre, rememora i fa ben presents els darrers dies de Walter Benjamin a Portbou, el 1940, fugint del feixisme i cercant la llibertat.

Espe Pons ens convida, doncs, a completar, a llegir, a mirar els seus paisatges, les seves imatges, i ens brinda la possibilitat de participar en l'exercici de restitució, d'imaginació, que hi faci emergir la presència humana, la veritat històrica o poètica, la memòria invisible que s'oculta darrere tota imatge. Tot desitjant, com Jacques Rancière, un espectador emancipat.

Aquest nou projecte, 'Portraits', a través d'unes expressives imatges en color, ens enfronta amb l'opacitat d'un present on la violència ha esdevingut invisible però ben present sota un control policial i social, presencial, digital i total. Qualsevol dels nostres actes, dels nostres moviments, poden ser rastrejats i controlats amb un urbanisme, una tecnologia i unes armes mortals que, com ens revela la guerra a Ucraïna, a Gaza i al Líban, poden arribar a impactar contra qualsevol objectiu civil o militar.

Ara i aquí, davant d'aquestes imatges, ens trobem amb un món hermètic i hostil, que ha deixat de resultar-nos acollidor, i que ens indueix a l'aïllament i al tancament. Al costat d'aquestes imatges estàtiques, buides de persones, Espe Pons ens presenta també un vídeo, les imatges en moviment d'una càmera fixa que ens mostra persones anònimes que circulen per unes escales, apareixen i desapareixen, tot descrivint un bucle interminable. Podem ben dir que estan de pas, que no s'aturen en cap moment, viuen en un moviment perpetu. El contrast amb les imatges dels paisatges buits és absolut.

I bé, davant d'aquesta realitat opaca, d'aquesta societat i d'aquests paisatges que ens oprimeixen, Espe Pons a 'Portraits' ens proposa paradoxalment unes imatges alliberadores que contenen una memòria invisible i desconeguda que hem de desxifrar, d'imaginar. Per tal de fer emergir la presència humana, la vida digna absent que cal restituir, la revolta interior i l'acció individual i col·lectiva que ens fa més lliures.

Manuel Guerrero Brullet

Comissariat:

Jordi Jové

Espe Pons (@espeponsstudio · www.espepons.com)

Organitza

CAN MANYÉ
ESPAI D'ART I CREACIÓ

#canmanyarts

Amb el suport de

